

VIHREÄ

tulevaisuus- **BUDJETTI 2019**

VIHREÄ TULEVAISUUS BUDJETTI

2019

Suomalaiset ovat heränneet ilmastomuutoksen todellisuuteen. Vielä on mahdollista välttää ilmastomuutoksen pahimmat seuraukset. Toivoa on, mutta aikaa ei ole hukattavaksi. Tulevat eduskuntavaalit ovat ilmastovaalit, joissa jokaisen puolueen on aika lyödä ratkaisunsa pöytään. Vuoden 2019 budjetti on tämän hallituskauden viimeinen mahdollisuus nostaa Suomen ilmastopolitiikan kunnianhimon tasoa. Tilaisuutta ei ole varaa jättää käyttämättä.

Vihreät haluaa aloittaa fossiilisten polttoaineiden ja ilmastomuutosta kiihdyttävien tukien alasajon heti. Päästöjen hillitsemisen lisäksi Vihreät haluaa turvata metsien hiilinielut liian suurilta hakkuilta. Kyse on lopulta siitä, millaiset elinolosuhteet haluamme jättää lapsillemme. Kaikki muut pyrkimykset rakentaa hyvää yhteiskuntaa menettävät

merkityksensä, jos epäonnistumme ilmastomuutoksen hillinnässä.

Vihreät haluaa tehdä suomalaisesta koulutuksesta maailman parasta. Korjattavaa riittää koko seuraavaksi hallituskaudeksi. Suomen koulutuksen tasa-arvo rapautuu ja oppimistulokset laskevat. Vanhempien asema ja lompakon paksuus määrittävät liikaa lasten mahdollisuuksia kouluttautua niin pitkälle kuin rahkeita riittää.

Vihreiden tulevaisuusbudjetissa 2019 tehdään isot panostukset koko koulutuspolulle varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin. Koulutuksella ja osaamisella pärjäämme huomisen maailmassa.

Tällä hallituskaudella talouskurin taakan ovat joutuneet kantamaan pienituloisimmat ihmiset. Erityisesti

maksajiksi ovat joutuneet naiset. Vihreiden arvovalinta on toinen. Korjaamme ihmisten perusturvaa, lisäämme tasa-arvoa ja torjumme köyhyyttä. Suomalainen sosiaaliturva on päivitettävä tähän päivään niin, että se kantaa kaikissa tilanteissa. Vihreiden ratkaisu on perustulo, jota kohti voidaan ottaa askeleita heti ensi vuonna.

Vihreä tulevaisuusbudjetti 2019 rakentaa pohjaa isoille uudistuksille, jotka seuraavan hallituksen on tehtävä. Ilmastomuutosta on torjuttava, koulutukselle on tehtävä kunnianpalautus ja sosiaaliturva on uudistettava kantamaan kaikkia. Vihreä tulevaisuusbudjetti on myös arvovalinta köyhyyden vähentämisen, suomalaisen luonnon ja Suomen globaalin vastuun puolesta.

Ilmastomuutos voidaan pysäyttää.
Nyt on aika toimia!

SUOJELLAAN *ilmastoa*

Meillä on vielä toivoa, mutta ei juurikaan aikaa. Ilmastomuutos muuttaa maailmaa nopeammin kuin olemme uskoneet. Siksi meidän on toimittava nopeammin kuin olemme ajatelleet ja tehtävä enemmän kuin olemme aikoneet.

HIILINEUTRAALI SUOMI 2030

YK:n ilmastopaneeli IPCC:n tuore raportti antaa toivoa, että vielä on mahdollista välttää ilmastomuutoksen pahimmat seuraukset ja rajoittaa lämpeneminen 1,5 asteeseen. Se edellyttää kuitenkin, että teemme enemmän ja nopeammin kuin mitä olemme tähän mennessä suunnitelleet. Suomesta pitää tehdä hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä, minkä jälkeen on tavoiteltava negatiivisia päästöjä.

Hallituksen ilmasto- ja energiapolitiikan sokea piste on bioenergian ja hakkuiden kasvattaminen tavalla, joka puolittaa metsissämme olevan hiilinielun. Se tekee tyhjäksi kaikilla muilla sektoreilla tehtävät päästövähennykset ja tekisi tyhjäksi kaikki vuoteen 2030 mennessä suunnitellut päästövähennykset.

Hakkuita ei voida kestävästi kasvat-
taa, joten energiantuotannossa on
panostettava enemmän aurinkoon,
tuuleen, älykkääseen sähköverkkoon
ja energiatehokkuuteen. Ensi vuoden
budjettiin tarvitaan enemmän

tukea uusiutuvan energian tarjous-
kilpailuun ja energian pientuotannon
vauhdittamiseen.

Kunnianhimoinen ilmastopolitiikka
on myös parasta elinkeinopolitiik-
kaa. Kaikki nämä toimet tukevat
elinkeinojen uudistamista, kestävä
talouskehitystä ja uusien työpaikko-
jen syntymistä. Ilmastomuutoksen
torjuminen on suuri bisnesmahdol-
lisuus suomalaisille jos uskallamme
uudistua ja katsoa tulevaisuuteen.

VAUHTIA LIIKENTEEN MURROKSEEN

Hallituksen ehdotukset liikenteen
ohjaamiseksi kestäväälle uralle eivät
ole riittäviä eivätkä liikenteelle
asetetut päästövähennystavoitteet
ole täyttymässä. Joukkoliikennettä
tuetaan liian vähän ja yksityisautoi-
lua liikaa. Nestemäisiä biopolttoai-
neita korostetaan liikaa ja sähköau-
toja liian vähän. On otettava loikka
kestävän liikkumisen aikaan.

Suomi on siirrettävä raiteille.
Tarvitsemme pitkän aikavälin

suunnitelman ja toteutusohjelman
rataverkon uudistamiseksi. Raideliikenteen palvelutasoa ja
kilpailukykyä sekä henkilöautoihin
että lentoliikenteeseen nähden
on parannettava. Tämä edellyttää
isojen kaupunkien välisten rata-
yhteyksien laadun kohentamista
ja matka-aikojen lyhentämistä.
Myös suurten kaupunkiseutujen
raitiotieverkkojen rakentamista on
tuettava ilmaston kannalta kestävä
työmatkaliikenteen edistämiseksi.

Henkilöliikenteen sähköistymistä
pitää vauhdittaa. Sähköautot tulee
vapauttaa auto- ja ajoneuvoverosta
viiden vuoden määräajaksi, jotta
autokanta uusiutuisi nopeammin.
Samaan aikaan laajennetaan lataus-
verkkoa, jotta ihmiset rohkaistuvat
hankkimaan sähköautoja. Myös
sähköpyörien hankintaa tulee
määräaikaaisesti tukea. Biopoltto-
aineet pitää säästää ensisijaisesti
raskaaseen liikenteeseen sekä
lento- ja laivaliikenteeseen.

TORJUTAAN ILMASTONMUUTOSTA LEIKKAAMALLA FOSSIILITUKIA

Maamme nojaa edelleen voimakkaasti fossiilisiin polttoaineisiin niin energiantuotannossa, liikenteessä kuin lämmityksessä. On luotava uskottava suunnitelma siitä, kuinka tämä riippuvuus katkaistaan ja mitä rakennetaan tilalle. Fossiiliset polttoaineet saavat vuosittain noin miljardin euron verran verotukia. Suurimmat tuensaajat ovat dieselin käyttö, kevyen polttoöljyn käyttö työkoneissa sekä turve. Hallitus korottaa turpeen veroa, mutta vero jää edelleenkin alemmalle tasolle kuin mitä se oli hallituksen aloitessa. On aika laatia suunnitelma fossiilitukien alasajolle. Alla esityksemme ensi vuodelle.

Dieselin alennettu verokanta (100 milj.):

Tuen leikkaus parantaisi vaihtoehtoisten polttoaineiden ja raideliikenteen kilpailuasemaa. Dieseliä käyttäville henkilöautoille korotettu polttoainevero hyvitetäisiin ajoneuvoverossa, joten esitys ei tuo heille muutosta nykytilaan.

Työkoneiden alennettu verokanta (110 milj.):

Työkoneiden oikeus käyttää dieseliä kevyemmin verotettua kevyttä polttoöljyä synnyttää verotuen. Esitämme tuen leikkaamista noin neljänneksellä. Tämä kannustaa siirtymään biopohjaisiin vaihtoehtoihin.

Turpeen alennettu verokanta (7 milj.):

Turpeen tukeminen on haitallista niin ilmastoon kuin luonnonsuojelun näkökulmasta. Mittavaa tukea ei voi lakkauttaa kerralla, koska se kannustaisi kivihii-
len ja muiden fossiilisten tuontipolttoaineiden käyttöön, mutta esitämme veron korottamista tuplasti hallituksen esitykseen nähden.

YHT. 217 MILJ.

Yritystukia maksetaan noin 4 miljardin euron edestä. Vain 11 prosenttia tuista on taloutta uudistavia, ja useiden tukien tehottomuudesta on selkeää näyttöä. Hallitus ei ole kyennyt leikkaamaan tukia, vaikka tukia karsimalla edistetään elinkeinojen uudistumista ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Siksi esitämme välittömästi pienennettäväksi tai lakkautettaviksi seuraavia tukia:

Kaivosten alennettu sähkövero (19 milj.):

Energiaintensiivistä ja paljon saastuttavaa kaivos-
teollisuutta tulee verottaa korkeamman sähköveroluokan mukaan, jossa se oli ennen tätä hallitusta.

Teollisuuden päästökauppakompensaatio (30 milj.):

Hallituksen uusi tuki raskaalle teollisuudelle kompensoi päästöoikeuksien aiheuttamaa sähkön hinnan nousua. Tuki tulee lakkauttaa perusteettomana ja ilmastolle haitallisena. Se on tehoton, eikä kannusta teollisuuden uusiutumista vähähiilisemmäksi.

Teollisuuden energiaverojen palautus (230 milj.):

Paljon energiaa käyttävät yritykset saavat mittavat energiaverojen palautukset sen lisäksi, että ne maksavat sähköstä alennettua veroa. Tuki tulee lakkauttaa perusteettomana ja ilmastolle haitallisena, sillä se hidastaa panostuksia energiatehokkuuteen.

Seuraavilla sukupolvilla ei ole enää mahdollisuutta valita.
Ilmastokriisi on torjuttava nyt.

Irtaimen käyttöomaisuuden poistot (100 milj.):

Yritykset voivat verotuksessa tehdä poistoja hankimastaan irtaimesta käyttöomaisuudesta eli esim. ostamistaan koneista ja laitteista. Verotuki syntyy siitä, että poistot tehdään pääsääntöisesti nopeammin, kuin mitä hankintojen taloudellinen käyttöikä edellyttäisi. Noin puolen miljardin tukea pienennetään viidenneksellä vastaamaan paremmin todellista omaisuuden kulumista. Nykyinen verotuki myös suosii pääomavaltaisia toimialoja työvoimavaltaisten alojen kustannuksella.

Matkustajaliikenteen tuki (15 milj.):

Valtio tukee merenkulkua monin eri tuin. Yksi niistä kohdistuu miehistökustannuksiin. Ehdotamme miehistötukea rajattavaksi matkustajaliikentessä kuten Viron ja Ruotsin risteilyillä. Tuen leikkaaminen tasaa kilpailua muiden kotimaan palveluntuottajien kuten konferenssi- ja majoituspalveluiden kanssa. Tämä jälkeenkin matkustajamerenkululle jää erilaisia tukia vielä noin 200 miljoonan euron edestä.

Lisäksi perutaan hallituksen tekemät viimeiset korotukset kuljetustukeen (1 milj.) ja kauppa-alusten verotukseen (6 milj.).

YHT. 401 MILJ.

Työmatkaliikenteen tuet pitää päivittää tukemaan kestäväää liikkumista. Nykyisellään ne kannustavat yksityisauton käyttöön silloinkin, kun vähäpäästöisempiä vaihtoehtoja olisi tarjolla. Työmatkavähennyksiin tarvitaan myös rakenteellista uudistusta, jotta ne kohtelisivat eri liikennemuotoja tasapuolisemmin. Lyhyellä aikavälillä voidaan tehdä seuraavat muutokset:

Kilometrikorvaukset (140 milj.):

Korvataan jatkossakin omalla autolla tehtäviä työajoja, mutta rajataan ne voimakkaammin auton käytöstä syntyviin kustannuksiin.

Työmatkavähennys (57 milj.):

Työmatkavähennyksiä on korjattava kohti kilometriperusteisuutta, jotta ne kohtelisivat eri kulkumuotoja tasaisemmin. Nyt suuri osa tuesta kohdistuu yksityisautoiluun. Ensiaskeleena nostetaan omavastuuta ja pienennetään enimmäismäärää.

YHT. 197 MILJ.

Ympäristölle haitallisista tuista ja tehottomista yritystuista leikataan näin kaikenkaikkiaan:

815 MILJOONAA

LENTO -JA MUOVIVEROT KÄYTTÖÖN

Vihreät esittää lentoveron käyttöönottoa, koska tällä hetkellä taloudellinen ohjaus ei toimi. Lentäminen on yksi ilmastolle haitallisimpia liikennemuotoja ja lentoliikenteen arvioidaan lähes kaksinkertaistuvan seuraavan 20 vuoden aikana. Silti kansainvälinen lentoliikenne on vapautettu polttoaineverosta, EU:n päästökauppa kattaa vain pienen osan lennoista eikä ulkomaan lennoista peritä myöskään arvonnalisäveroa. Niin kauan kun näin on, tarvitaan kansallisia toimia.

Esitämme, että Suomi ottaa käyttöön kansallisen lentoveron esimerkiksi Ruotsin mallia seuraten.

Ruotsissa lentovero määräytyy suhteessa lennon pituuteen, ja se peritään lentoyhtiöiltä. Hinta matkustajalle vaihtelee noin kahdeksasta 40 euroon. Ihmiset ovat valmiita maksamaan enemmän lentämisestä: yli puolet suomalaisista kannattaa lentoveron käyttöönottoa.

Haittaverot ovat laajemminkin ajatellen hyvä keino ohjata kulutusta ja tuotantoa kestäväään suuntaan ja torjua ilmastonmuutosta. Lentoveron (+100 milj.) lisäksi esitämme muoviveron (160 milj.) käyttöönottoa sekä selvitystä eläintuotteiden verottamisesta.

LUONNON MONIMUOTOISUUS UHATTUNA 40,4 MILJ.

Ilmastonmuutoksen lisäksi luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen on vakava uhka - kuudes sukupuuttoaalto on jo meneillään. Sitä vauhdittaa ilmaston lämpeneminen ja meillä Suomessa myös hallituksen tavoitteiden mukaisesti lisääntyvät metsänhakuut. Tämän takia tarvitaan merkittäviä panostuksia luonnon monimuotoisuuden suojeluun.

Panostamme luonnonsuojelualueiden hankintaan, soidensuojeluun ja metsäluonnon hoitoon sekä nopeutamme METSO-ohjelman toimeenpanoa. Alennamme Metsähallituksen tulostavoitetta, jotta luontoarvot pystytään paremmin huomioimaan valtion metsämailla.

Ohjaamme rahoitusta Metsähallituksen Luontopalveluille kosteikkojen ennallistamiseen ja lajirikaiden perinnebiotooppien sekä lintuvesien hoitoon. Kohdennamme rahaa haitallisten vieraslajien torjuntaan. Parannamme virtavesien tilaa ja poistamme vaellusesteitä uhanalaisilta ja vaarantuneilta kalalajeilta. Turvaamme saimaannorpan pesintää.

Ympäristöjärjestöt tekevät tärkeää ympäristökasvatus- ja valistustyötä. Lisäksi niiden rooli päätösten seurannassa ja laillisuusvalvonnassa on kasvanut, joten ne tarvitsevat lisää resursseja toimintansa vahvistamiseen.

SUOMI KANTAA GLOBAALIA VASTUUTA 146,6 MILJ.

Maailmassa on pahin pakolaiskriisi sitten toisen maailmansodan. Yli 20 miljoonaa ihmistä elää pakolaisina kotimaansa ulkopuolella. Haluamme auttaa ihmisiä lähtömaissa, jotta ihmisten ei tarvitsisi jättää kotejaan. Pakeneville ihmisille taas tarvitaan turvallisista reittejä suojaan. Suomen turvapaikkaprosessi on laitettava kuntoon ja kotoutumiseen on panostettava. Vihreille tämän ketjun jokainen lenkki on tärkeä.

Haluamme, että tässä vaikeassa tilanteessa Suomi kantaa globaalia vastuuta ja kasvattaa pakolaiskiintiön 2 500 henkilöön. Hallitus on viime vuosina kiristänyt turvapaikkapolitiikkaa radikaalisti ja kokoneiden turvapaikkajuristien mukaan turvapaikanhakijoiden oikeusturva on vaarantunut. Vaarana on, että prosessi ei tunnista haavoittuvassa asemassa olevia. Turvapaikkapolitiikka ja -menettely tarvitsee kokonaisarvion ja Maahanmuuttovirasto riittävät resurssit, jotta turvapaikkaprosessin laatu ja ihmisoikeuksien toteutuminen pystytään varmistamaan.

Maahanmuuttajien kotouttamisesta huolehtivat käytännön tasolla kunnat, mutta niiden kotouttamiseen saamat kuntakorvaukset eivät ole ajan tasalla. Haluamme siksi korottaa korvauksia. On koko yhteiskunnan etu, että kotoutumiseen panostetaan ja maahanmuuttajat saadaan mukaan työelämään.

Kehitysyhteistyö on inhimillisin tapa vähentää köyhyyttä ja näköalattomuutta. Suomen maksaman rahoituksen taso on laskenut alle 0,4 prosenttiin BKT:sta. Mittavat leikkaukset estävät ihmisten auttamisen heidän kotimaissaan. Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoja on kasvatettava pikaisesti. Suomen on määrätietoisesti kuljettava kehitysrahoituksessa kohti YK:n suosittamaa 0,7 prosenttia. Sitä tukee päästäkauppatulojen ohjaaminen takaisin kehitysyhteistyöhön ja ilmastorahoitukseen. Tässä ajassa enemmän tukea tarvitsevat myös Ihmisoikeusliiton toiminta ja rauhantyö.

PANOSTETAAN *koulutukseen*

Suomen tulevaisuuden menestys nojaa laadukkaaseen koulutukseen ja korkeaan osaamiseen. Koulutuksen tasa-arvo ja korkea taso eivät ole itsestäänselvyys, vaan niistä on pidettävä huolta jatkuvasti ja kaikilla tasoilla. Suomessa osaamiseen on ymmärretty panostaa myös taloudellisesti vaikeina aikoina. Globaalissa taloudessa osaamisen merkitys kasvaa jatkuvasti.

MILJARDILUOKAN PANOSTUKSET KOULUTUKSEEN

Sipilän hallitus on tehnyt koulutukseen historiallisen suuret leikkaukset. Se on leikannut varhaiskasvatuksesta, peruskoulusta, ammatillisesta opetuksesta, ammattikorkeakouluilta ja yliopistoilta. Tehdyt leikkaukset vaarantavat koulutuksen tasa-arvon ja heikentävät sekä opetuksen että tutkimuksen laatua. Pidemmällä aikavälillä koulutusleikkaukset vievät pohjaa osaamiseen nojaa vasta talouden kasvusta.

Suomalaisen koulutuksen perustaa on rapautettu vakavalla tavalla, eivätkä viimeiset täsmäpanostukset riitä korjaamaan tehtyjä virheitä. Tarvitsemme miljardiluokan panostuksen osaamiseen ja koulutukseen kaikilla asteilla, taaperoista tohtoreihin. Panostamme vuoden 2019 budjetissa koulutukseen yhteensä yli 750 miljoonaa euroa. Pienemmät lisäpanostukset eivät riitä korjaamaan suomalaisen osaamispuutteen vaarantamista. Rahoitamme koulutusinvestoinnit leikkaamalla joko ympäristölle haitallisia tai tehottomia yritystukia.

Suomessa osallistutaan varhaiskasvatukseen Euroopan heikoimmin. Haluamme kasvattaa varhais-

kasvatukseen osallistuvien lasten määrää, koska laadukas varhaiskasvatus on tutkitusti tehokas keino edistää lasten oppimismahdollisuuksia ja ehkäistä syrjäytymistä. Hallituksen lakkauttama kaikkien lasten tasa-arvoinen oikeus päivähoitoon tulee palauttaa, ryhmäkokoja pienentää ja päivähoitoon laatua parantaa.

Haluamme tarjota kaikille lapsille laadukasta perusopetusta. Peruskoulujen resurssit tulee turvata, jotta jokainen opettaja voi kohdata oppilaat yksilöinä ja tukea heidän oppimistaan parhaalla mahdollisella tavalla. Lisäresursseja tulee ohjata erityisesti alueille ja kouluihin, jotka sitä eniten tarvitsevat. Ryhmäkoot on pidettävä riittävän pieninä ja koulutusta on jatkuvasti kehitettävä, jotta peruskoulu pystyy vastaamaan muuttuvan maailman haasteisiin.

Jokainen lapsi ja nuori ansaitsee harrastuksen. Jotta lapsen harrastaminen ei jäisi vanhempien tulotasosta kiinni, me alentaissimme peruskoulujen aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuja ja toisimme kerhoihin lisää harrastusmahdollisuuksia.

Ammatillisiin oppilaitoksiin tarvitaan enemmän aloituspaikkoja, enemmän lähiopetusta ja enem-

män opettajia. Vain laadukas ja aidosti nuorten saavutettavissa oleva ammatillinen koulutus antaa todelliset valmiudet työelämään tai jatko-opintoihin.

Hallitus on lakkauttanut osaksi nuorisotakuuta kuuluvan nuorten aikuisten osaamisohjelman. Osaamisohjelman tavoitteena on ollut saattaa ammatillisen koulutuksen piiriin niitä nuoria, jotka ovat suorittaneet vain peruskoulun oppimäärän. Jotta nuorisotakuu vahvistuisi ja voisimme torjua syrjäytymistä tehokkaammin, me jatkaisimme osaamisohjelmaa myös tulevina vuosina.

Suomen menestys nojaa korkeaan osaamiseen. Opiskelijoilla pitää olla mahdollisuus suorittaa opintonsa hyvin, ja koska vain pitkäjänteinen rahoitus mahdollistaa huippuluokan tutkimuksen ja suomalaisen sivistyksen. Korkeakoulut tarvitsevat rahoitukseen tasokorotuksen, jossa on huomioitu myös hallituksen aiemmin tekemät indeksileikkaukset. Parantaisimme myös ahtaalle ajettujen valtion tutkimuslaitosten, kuten THL:n ja Syken, rahoitusta.

VAHVISTETAAN KOULUTUKSEN TASA-ARVOA

Nuorten syrjäytyminen, opintojen keskeyttämiset ja koulutuksen periytyvyyden voimistuminen vaativat uusia toimia koulutuksen tasa-arvon vahvistamiseksi. Laadukas varhaiskasvatus ja perusopetus ovat tehokkain keino vähentää nuorten syrjäytymistä erityisesti silloin, kun pystytään antamaan erityistä tukea sitä tarvitseville. Ns. positiivinen diskriminaatio, jossa osoitetaan ylimääräisiä resursseja niitä eniten tarvitseviin päiväkoteihin tai kouluihin, tulisi ottaa pysyväksi osaksi valtakunnallisia rahoitusjärjestelmiä.

Askeleet kohti maksutonta varhaiskasvatusta ovat askeleita kohti tasa-arvoista koulutusta. Peruskoulun päättävät ovat riskiryhmä, joka tarvitsee nykyistä enemmän tukea siirtyäkseen sujuvasti toiselle asteelle. Heille tulisi säätää oikeus tukiopinto-ohjaukseen, jossa saa yksilöllistä opinto-ohjausta tämän siirtymävaiheen yli. Pelkkä aloituspaikka toisen asteen opintoihin ei vielä riitä, sillä opinnoista tippuu matkan varrella moni tukea vaille jäänyt nuori. Pelkällä peruskoululla ei pärjää nykyisillä työmarkkinoilla, ja koulutamattomuus kasvattaa syrjäytymisriskiä. Me tekisimme toisen asteen opinnoista maksuttomia kaikille.

KOULUTUSPANOSTUKSET 771 MILJ.

VARHAISKASVATUS

subjektiivinen oikeus täysipäiväiseen hoitoon, ryhmäkokojen pienentäminen ja hoidon laadun parantaminen

75 MILJ.

maksuton osa-aikainen varhaiskasvatus 5-vuotiaille

80 MILJ.

PERUSKOULU

koulutuksen laadun ja tasa-arvon parantaminen

70 MILJ.

peruskoulun päättävien tukiopinto-ohjaus

12 MILJ.

AMMATILLINEN KOULUTUS JA LUKIOT

aloituspaikkoja ja lähiopetuksen lisääminen

160 MILJ.

kokonaan maksuton toinen aste

80 MILJ.

nuorten aikuisten osaamisohjelma

10 MILJ.

AMMATTIKORKEAKOULUT

opetuksen ja tutkimuksen korkea taso

70 MILJ.

YLIOPISTOT

opetuksen ja tutkimuksen korkea taso

180 MILJ.

KOULUTUSMENOJEN SITOMINEN INDEKSIIN

14 MILJ.

VALTION TUTKIMUSLAITOSTEN VAHVISTAMINEN

Syke, THL, VTT

20 MILJ.

LAPSIYSTÄVÄLLINEN SUOMI

Yli 100 000 lasta elää köyhässä perheessä. Me puutuisimme perheiden eriarvoisuuteen korottamalla kotona lapsiaan hoitavien vanhempien vähimmäispäivärahoja ja sitomalla ne indeksiin. Perheet, joissa on työttömiä tai opiskelevia vanhempia, hyötyisivät näihin tukiin tehtävistä korotuksista ja veronkennyksistä. Lisäksi perheet, joissa on pieniä lapsia, hyötyvät 5-vuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta, lasten subjektiivisesta varhaiskasvatusoikeudesta sekä pienistä ryhmäko'oista. Peruskoulujen aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen alentamisen kohdentaisimme niin, että siitä hyötyisivät erityisesti pienituloiset perheet. Perheet, joissa on isompia lapsia, hyötyisivät suuresti kokonaan maksuttomasta toisesta asteesta.

Pienituloisen palkansaajaperheen (palkkatulot yhteensä 3087€/kk) käytettävissä olevat tulot kasvavat vero- ja sosiaaliturvauudistusten myötä 27 euroa ja työmarkkinatukea saavan yksinhuoltajan 50 euroa.

Lähde: Eduskunnan sisäinen tietopalvelu

*Vihreät haluaa
tehdä suomalaisesta
koulutuksesta
maailman parasta.*

MAKSUTON TOINEN ASTE

Toisella asteella suurella osalla opiskelijoista taloudellinen tilanne on vaikuttanut opintojen keskeyttämiseen sekä opintopaikan valintaan. Me haluamme tehdä toisen asteen opinnoista maksuttomia kaikille. Toisen asteen koulutuksen hintalappu vaihtelee suuresti: halvimmillaan ammatillisella puolella työvälineet saa noin sadalla eurolla, kun taas hiusalan opiskelijan tarvikkeet maksavat noin 800 euroa ja ylioppilastutkinnon hinta voi nousta 2500 euroon. Aidosti maksuton toinen aste tarkoittaa sitä, että työvälineet ja oppikirjat kustannetaan jokaiselle opiskelijalle, jotta opiminen ei jää lompakon paksuudesta kiinni.

TORJUTAAN köyhyyttä

Tuloerojen kasvu ja yhteiskunnan eriarvoistuminen ovat aikamme suurimpia haasteita. Yhteiskunta, jossa tuloerot pysyvät kohtuullisina ja kaikki saavat samat mahdollisuudet hyvään elämään, on kaikille parempi.

KAVENNETAAN TULOEROJA

Hallitus jatkaa talouspolitiikkaa, jossa suurimmat leikkaukset kohdistuvat sosiaaliturvaan ja koulutuksen tasa-arvoon. Mahdollisuuksien tasa-arvo heikkenee ja eriarvoistuminen voimistuu. Samaan aikaan talouden liikku- mavaaraa käytetään hyvätulolisille suunnattuihin veronkevennyksiin.

Me haluamme pysäyttää eriarvois- tumisen ja kaventaa tuloeroja. Esitämme, että pienimpiin tuloihin kohdistuvaa verotusta kevenne- tään korottamalla kunnallisveron perusvähennystä. Perusvähenn- nyksen korottaminen hyödyttää

mm. työttömiä ja eläkeläisiä, jotka eivät hyödy ansiotuloihin tehtävistä veronkevennyksistä.

Ansiotulojen verotus on Suomessa kohtuullisen progressiivista. Tulo- erojen kannalta ongelmallisinta on se, että listaamattomien yhtiöiden osinkoja verotetaan erittäin kevyes- ti. Näiden osinkojen verotusta on kiristettävä tuloerojen kaventami- seksi. Tämä on perusteltua myös siksi, että nykyiset huojennukset ohjaavat osingonjakoa ja inves- tointeja puhtaasti taloudellisestakin näkökulmasta väärään suuntaan.

VÄHENNETÄÄN KÖYHYTTÄ

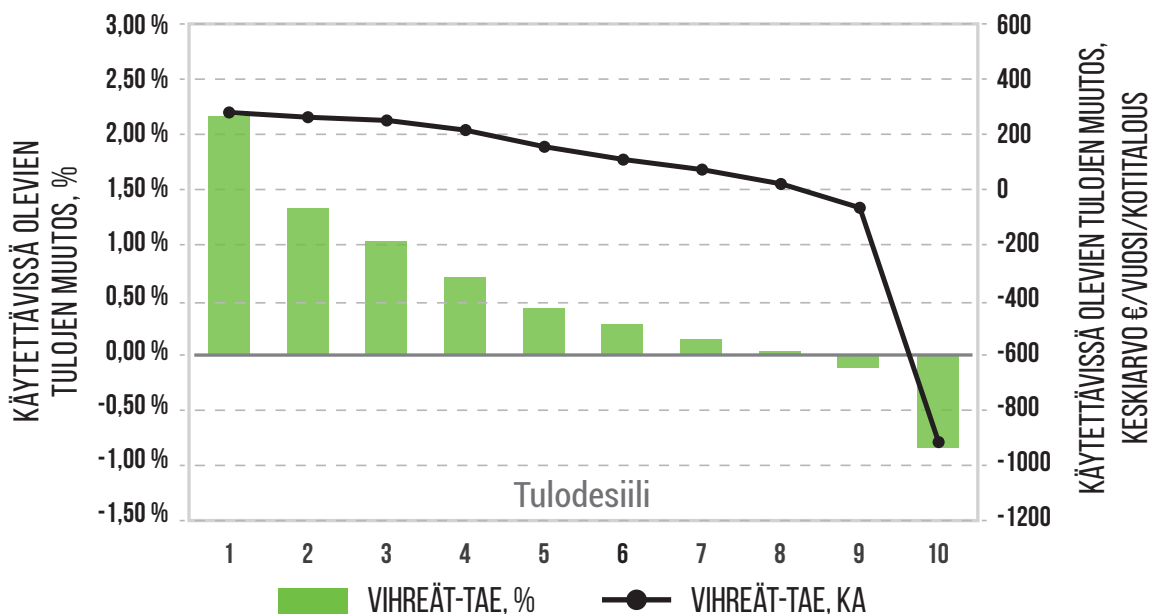
Sipilän hallitus on kautensa aikana leikannut työttömiltä, opiskelijoilta,

eläkeläisiltä ja sairailta. Se on lei- kannut suoraan tuista, korottanut omavastuita ja jäädyttänyt etuuksia. Kelan maksamat etuudet pysyvät koko hallituskauden samalla tasolla, vaikka hinnat nousevat. Tukien ostovoima heikkenee ja köyhä konkreettisesti köyhtyy.

Vaalien alla annetusta koulutus- lupauksesta huolimatta hallitus- kauden suurimpia häviöjä ovat opiskelijat, joiden tuista on leikat- tu eniten sekä suhteellisesti että absoluuttisesti. Osansa hallituksen leikkauksista ovat saaneet työttömät, joita koetellaan lisäksi epäonnistu- neella ja epäreilulla aktiivimallilla.

Köyhiltä leikkaaminen on ollut arvovalinta, jota ei olisi ollut

REFORMIEN YHTEISVAIKUTUS ERI TULOKYMMENYSTEN KÄYTETTÄVISSÄ OLEVIIN TULOIHIIN, %

pakko tehdä. Indeksien jäädytys jatkuu myös ensi vuonna vaikka hallituksella oli samaan aikaan valmius keventää palkansaajien verotusta. Sosiaaliturvan leikkauksilla on kipeät seuraukset: köyhien köyhyys syventyy ja yhteiskunnan eriarvoisuus voimistuu.

Esitämme, että etuudet palautetaan indeksiin ja että työttömyysturvaan, takuueläkkeeseen ja opintotukeen tehdään lisäksi selvä tasokorotus. Lapsiköyhyyttä tulee torjua mm. korottamalla kotona lasta hoitavien vanhempien pienimpiä päivärahoja ja alentamalla koulujen iltapäiväkerhojen maksuja. Sosiaaliturvan kokonaisuudistus on seuraavan hallituksen suururakka, mutta sitä ennen tarvitaan välitöntä apua kaikista köyhimmille. Perustulokokeilua on jatkettava ja laajennettava.

TEKOJA TASA-ARVON EDISTÄMISEKSI

Vihreiden tulevaisuusbudjetti edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa. Perhevapaat uudistamme ensiaskeleena 5+5+5 -mallin pohjalta niin, että äitien asema työelämässä paranee ja isien asema kotona vahvistuu. Isien vapaata pidennetään ja vapaiden käyttö tehdään kaikille joustavammaksi.

Palautamme kaikille lapsille tasa-arvoisen oikeuden varhaiskasvatukseen ja pienennämme ryhmäkokoja. Tämä parantaa varhaiskasvatuksen laatua ja auttaa työntekijöitä tekemään työnsä hyvin. Otamme ensimmäiset askeleet kohti maksutonta varhaiskasvatusta. Sitä annetaan kaikille 5-vuotiaille neljä tuntia päivässä. Näillä toimilla päivähoiton houkuttelevuus kasvaa ja naisten siirtyminen työelämään helpottuu.

Puutemme naisiin kohdistuvaan väkivaltaan lisäämällä turvakotipaikkoja ja tekemällä turvakotiverkostosta kattavamman. Tuloeroja kaventamalla veropolitiikalla tasoitamme myös sukupuolten välisiä tuloeroja.

KÖYHYYS-PAKETTI 609 MILJ.

Sidotaan Kelan maksamat etuudet takaisin indeksiin.

+118 MILJ.

Korotetaan työttömän perusturvaa ja vähimmäispäivärahoja 50€/kk.

+83 MILJ.

Korotetaan takuueläkettä 41€/kk.

+50 MILJ.

Tehdään opintotukeen 33 prosentin tasokorotus.

+98 MILJ.

Sidotaan asumistuki takaisin vuokria paremmin seuraavaan vuokraan indeksiin.

+3 MILJ.

Parannetaan matka- ja lääkekorvauksia.

+34 MILJ.

Alennetaan pienituloisten aamu- ja iltapäiväkerhojen maksuja.

+15 MILJ.

Laajennetaan perustulokokeilua.

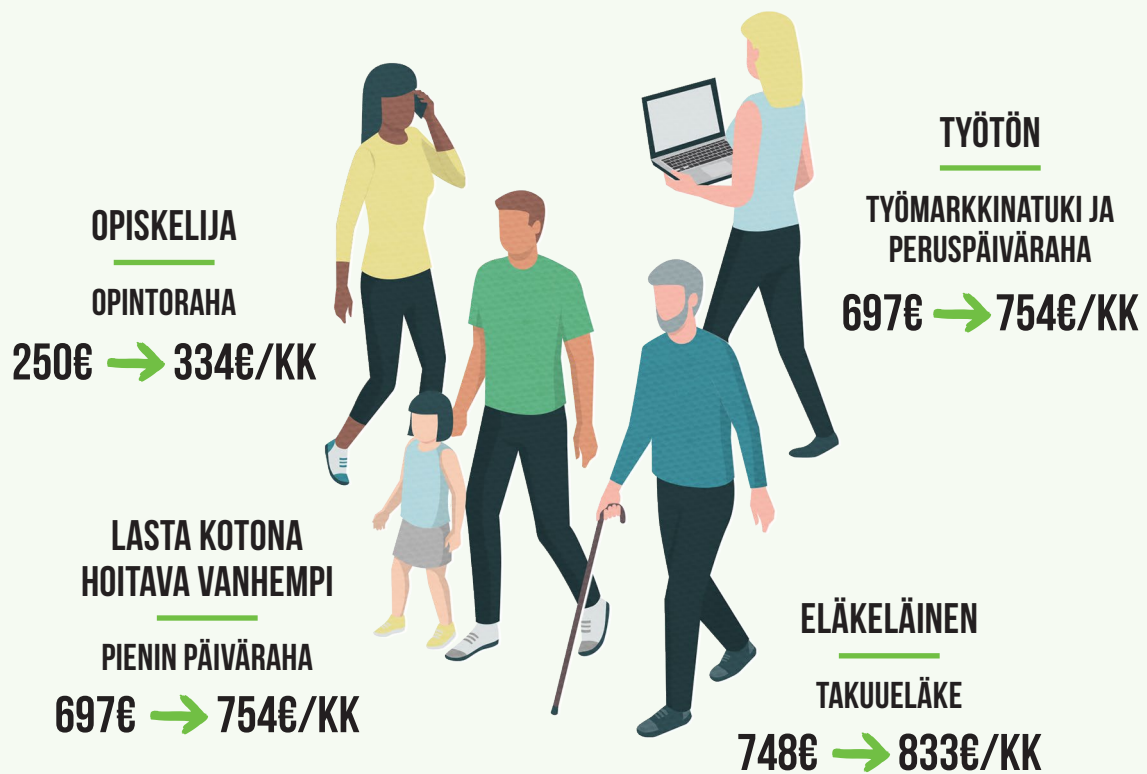
+10 MILJ.

Kevennetään pienituloisten verotusta.

+198 MILJ.

*Inhimillisempi
talouspolitiikka
on mahdollista.*

MUUTOKSIA SOSIAALITURVASSA

Lähde: Eduskunnan sisäinen tietopalvelu

PUHTIA PERUSTULOKOKEILUUN

Käynnissä oleva perustulokokeilu rajautuu työmarkkinatuen saajiin ja kokeilun piirissä on vain 2000 suomalaista. Kokeilua on laajennettava määrällisesti ja laadullisesti niin, että se kattaa useampia ihmisryhmiä kuten itsensä työllistäjiä, yrittäjiä ja opiskelijoita. Vain kunnollisen kokeilun avulla voimme arvioida perustulon vaikutuksia eri väestöryhmissä ja laajemmin koko yhteiskunnassa. Esitämme laajemman kokeilun suunnitteluun ja käynnistämiseen +10 milj.

VIHREÄN BUDJETIN VAIKUTUKSIA

Esitetyt muutokset veroihin ja sosiaaliturvaan:

Parantavat sukupuolten välistä tasa-arvoa: naisten käytettävissä olevat tulot kasvavat +0,4% ja miesten leikkaantuvat -0,1%

Pienentävät tuloeroja: pienentävät Gini-kerrointa 0,4%-yks.

Vähentävät köyhyyttä: pienituloisten ihmisten määrää vähenee 26 745 henkilöllä

Lähde: Eduskunnan sisäinen tietopalvelu

MUUTOKSET VUONNA 2019

VEROT

Tulo- ja varallisuusverot	+300
28.90.30. kunnallisvero, perusvähennyksen korotus	-198
11.01.01. asuntolainan korkovähennys, poiston nopeutus	+43
11.01.01. osinkoverotus, kiristys	+240
11.01.01. yrittäjävähennys, raja	+27
11.01.01. metsälahjavähennys, kumoaminen	+18
11.01.02. harmaan talouden torjunta, verotuottojen kasvu	+130
11.01.04. perintövero, kevennysten kumoaminen	+40
Haittaverot	+410
11.08.05. sokerivero, uuden veron käyttöönotto	+130
11.10.xx. louhintavero, uuden veron käyttöönotto	+20
TPA muovivero, uuden veron käyttöönotto	+160
TPA lentovero, uuden veron käyttöönotto	+100
TPA selvitys eläintuotteiden verosta	
Auto- ja ajoneuvoverot	+94,2
11.10.03. autovero, alennusten kumoaminen -18 ja 19	+115
11.10.17. ajoneuvoveron kevennyksen kumoaminen	+15
11.10.03. sähköautojen autovero, vapautus verosta, 5v	-35
11.10.07. sähköautojen ajoneuvovero, vapautus verosta, 5v	-0,8
Ympäristölle haitalliset tuet ja yritystuet	+795
11.01.01. kilometrikorvaukset, pienennys	+140
11.01.01. työmatkavähennykset, raja	+57
11.08.07. työkonopolttoaineiden verotuki, pienennys	
28.91.41. työkonopolttoaineiden veronpalautus (liittyy edelliseen)	+100
11.08.07. dieselin verotuki, pienennys	
11.10.07. ajoneuvoveron alentaminen (liittyy edelliseen)	+120
11.08.07. turpeen verotuki, pienennys	+7
11.08.07. kaivosten sähkövero, palautus korkeampaan luokkaan	+19
28.91.41. teollisuuden energiaveron palautus, tuen lakkauttaminen	+230
11.01.02. irtaimen käyttöomaisuuden poisto, verotuen pienennys	+100
31.30.43. kauppa-alusten verotuki miehistölle, tuen pienennys	+21
32.50.44. kuljetustuen korotuksen peruuttaminen	+1

YHTEENSÄ

+ 1599,2 MILJ.

MÄÄRÄRAHAT

Määrärahalisäykset

Osaaminen	771
28.90.30. varhaiskasvatus	75
maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaille	80
29.10.30. peruskoulu	70
peruskoulun päättäneiden tukiopinto-ohjaus	12
nuorten aikuisten osaamisohjelma	10
29.20.30. ammatillinen koulutus	160
maksuton toinen aste	80
29.40.50. yliopistot	180
29.40.55. ammattikorkeakoulut	70
valtion tutkimuslaitokset	20
koulutuksen valtionosuuksien indeksikorotukset	14
Köyhyys	416
29.70.55. opintotuen tasokorotus	98
33.03.31. perustulokokeilun laajennus	10
33.10.54. asumistuki vuokraindeksiin	3
33.30.60. lääke- ja matkakorvausten korotus	34
33.40.60. takuueläkkeen tasokorotus	50
etuuksien indeksikorotukset	118
työttömyyskorvauksen ja vähimmäisetuuksien tasokorotus	83
aamu- ja iltapäiväkerhojen maksujen alentaminen	15
nuorten maksuton ehkäisy	5
Ilmastonmuutoksen torjunta	39,5
31.10.77. raideinvestointien suunnittelu	10
31.30.42. sähköpyörien hankintatuki	5
31.30.63. joukkoliikenne	16,5
junaliikenteen ostot (13)	
keskisuurten kaupunkien joukkoliikennetuki (3,5)	
32.60.44. uusiutuvien tuotantotuki (huutokauppa)	5
32.60.47. sähköautojen latausinfra	3
35.20.60. käynnistysavustus, puurakenteiset ARA-asunnot	
budjetin ulkopuolella (10)	
Luonnon monimuotoisuus	40,9
13.05.01. metsähallituksen tuottotavoitteen alentaminen	10
30.20.43. luomutuottajien neuvonta	0,5
30.40.22. vieraslajien torjunta	1
30.40.31. kalataloushankkeet	4
30.40.45. luonnonsuojelu (Metso)	1
35.01.65. järjestöjen avustukset ja ympäristöhoito	0,3
35.10.52. luontopalvelut (monimuotoisuuden turvaaminen)	4
35.10.52. norpan suojelu	0,1
35.10.63. luonnonsuojelualueiden hankinta	20

Globaali vastuu	146,6
24.30.66. kehitysyhteistyö	125
26.40.01. turvapaikkaprosessit	5
29.10.31. kielikoulutuksen opintosetelit	0,1
29.80.50. ihmisoikeusliitto	0,2
29.80.50. rauhantyö	0,3
32.70.30. maahanmuuttajien kuntakorvaukset	6
pakolaiskiintiön kasvattaminen	10
32.70.30. kuntien kotouttamiskorvaukset (9)	
26.40.21. vastaanotto (1)	
Tasa-arvo	124
perhevapaiden uudistus	120
lähisuhdeväkivallan torjunnan toimenpideohjelma	4
Kulttuuri	7,3
29.80.30. kirjastot	0,2
29.80.31. teatterit, orkesterit ja museot	2
29.80.41. tekijänoikeuskorvaukset	2
29.80.51. taiteilija-apurahat	3
29.91.52. saamelaisten kielipesät	0,1
Muut	35
31.40.01. kyberturvallisuuskeskus	4
32.30.51. julkiset työvoima- ja yrityspalvelut	20
32.50.42. Savonlinnan tukipakettiin	3
harmaan talouden torjunta	8
25.10.03. tuomioistuimet (2)	
25.30.01. syyttäjä (2)	
26.10.01. poliisi (2)	
28.10.01. verottaja (2)	
Määräaikaiset investoinnit tulevaisuuteen (3v)	140
28.90.yy. homekoulujen korjaus	100
32.60.40. maatilojen biokaasuinvestoinnit	25
32.60.40. asunto-osakeyhtiöiden aurinkopaneelit	15
Määräraholeikkaukset	-123
32.60.44. metsähakkeen tuki	-8
32.60.46. päästökauppakompensaation lakkauttaminen	-30
33.60.38. valinnanvapauspilotit	-55
33.30.60. yksityisen hoidon Kela-korvaukset	-30

YHTEENSÄ **1597,3 MILJ.**

+1599,2 MILJ. (VEROTULOT) - 1597,3 MILJ. (MÄÄRÄRAHAT) = **+1,9 MILJ.**

Vihreät De Gröna